



MØTEREFERAT

| | |
|--------------------------------------|---|
| Møtet gjelder | Rådet for byarkitektur |
| Møte nr. | 1 - 2022 |
| Møtetidspunkt | 28.01.2022, 12:00 - 15:00 |
| Sted | Møterom Kantstein, Erling Skakke gate 14 |
| Deltakere | Torgeir Rønning, Robert Nielsen, Steffen Wellinger, Fredrik Shetelig (digitalt 12-13), Michelle Wright, Svein Skibnes, Lisbet Haug, Jan Løvdal, Aurora Schønfeltd Larsen, Are Risto Øyasæter (møteleder), Mette Bye (Byantikvaren 12-13:30), Einar Bye (referent) |
| Møteinnkaller | Byarkitekten |
| Forfall | Jan Løvdal, Ragnhild Snustad |
| Kommentarer til referat sendes | einar.bye@trondheim.kommune.no eller are-risto.oyaseter@trondheim.kommune.no |
| Materiell utsendt med møteinnkalling | - Arkitektur+ Arkitekturstrategien i Bergen - Oslo kommunes råd for byarkitekturs diskusjon av kvalitetsbegrepet - Politisk sak 137/21: Byarkitekt og Råd for byarkitektur i Trondheim |
| Referat dato | 04.02.2022 |

1.1 Konstituering av Rådet for byarkitektur

Byarkitekt Are Risto Øyasæter ønsker velkommen til det første møtet i Råd for Byarkitektur. Rådet er herved konstituert.

1.2 Presentasjonsrunde. Rådet består i sin helhet av:

Trondheim kommune

Leder av rådet: Are Risto Øyasæter, Byarkitekten

Vara: Mette Bye, Byantikvaren

Sekretær: Einar Bye, Byarkitekten

Håndverkerforeningen i Trondheim

Fast: Torgeir Rønning (Dahle Blikk)

Vara: Robert Nielsen (Malerkompaniet)

Norske landskapsarkitekters forening avd. Trøndelag

Fast: Lisbet Haug (Asplan Viak)

Vara: Jan Løvdal (Agraff)



Næringsforeningen i Trondheimsregionen

Fast: Michelle Wright (Norconsult)

Vara: Svein Skibnes (Skibnes arkitekter)

NTNU, fakultetet for arkitektur og design

Fast: Steffen Wellinger

Vara: Fredrik Shetelig

Trondhjems arkitektforening, TAF

Fast: Ragnhild Snustad (S2 Arkitekter)

Vara: Aurora Schønfelddt Larsen (Pir 2)

1.3 Praktisk info. Møtefrekvens for våren.

Møtefrekvens:

Byarkitekten kan kalle inn rådet til ca 10 møter i året, i praksis et møte i måneden.

Møtetidspunkt besluttes til tirsdager fra 12:00 - 15:00, som hovedregel siste tirsdag i måneden.

Møtedatoer våren 2022:

1.mars, 29.mars, 26.april, 31.mai, 21.juni.

Møtetidspunkt kan endres ved behov. Innkalling til hvert møte sendes ut minst en uke i forveien med relevant informasjonsmateriell om møtets innhold.

Momenter fra diskusjonen:

Varamedlemmenes møterett, talerett og ikke stemmerett?

Saksopplysninger/merknader til referat:

Fra Politisk Sak 137/21: "Varamedlemmer kan, for å få erfaring, møte med observasjonsstatus og uten talerett i møter der det ikke er behov for varamedlem."

Møtefrekvensen er hver måned. Men det skjer jo ting underveis.

Hvordan blir arbeidsformen? Hvordan kommuniserer vi?

Spørsmålet diskuteres videre i neste møte

Godtgjørelse:

Hva er konklusjon når det gjelder godtgjørelse til rådsmedlemmer?

Er det godtgjørelse fra første møte og er det godtgjørelse til vara?

Følges opp av Byarkitekten



1.4 Diskusjon om roller

Diskusjonen tok utgangspunkt i en presentasjon av mandat for Byarkitekten og mandat for Råd for byarkitektur. Målsetningen var å bli kjent med mandatene og derigjennom begynne å utvikle forståelsen for hvordan Rådet kan virke.

Mandat for Rådet:

Det opprettes et Råd for byarkitektur fra 1.1.2022 med følgende mandat:

- a) Rådet for byarkitektur skal rådggi og uttale seg om aktuelle saker og temaer av prinsipiell eller overordnet karakter som angår byens form og utseende
- b) Rådene bør, så langt det er faglig forsvarlig, være forankret i gjeldende byutviklingsstrategi.
- c) Rådet kan foreslå å ta opp andre temaer og saker etter eget initiativ.
- d) Hvert medlem av rådet, samt Byarkitekten, har én stemme.
- e) Rådets uttalelse følger en sak fram til politisk behandling. Dersom rådet ikke kommer fram til enighet, skal dette fremgå av uttalelsen.
- f) Rådet skal sammen med ordfører og byutviklingsdirektøren, være jury for kommunens byggeskikkpris. Sekretariatsfunksjonen skal ligge hos Byarkitekten.
- g) Rådets medlemmer kan ikke være med å gi råd i saker der de har egne interesser eller nære forbindelser til de som har særskilte interesser i saken. I slike tilfeller skal dette varsles Byarkitekten, som leder rådet, før møtet.
- h) Rådet skal ha en fri stemme.

Rådets oppgaver og organisering (utdrag)

(...) Rådet skal behandle viktige plan- og utbyggingssaker der det bes om faglige innspill. Rådet kan ta opp byutviklingstema på eget initiativ.

(...) Etter prøveperioden på to år skal ordningen evalueres før den eventuelt blir videreført. Evalueringen gjennomføres høsten 2023 av Rådet, to politikere og to fra Kommunedirektøren.

Momenter fra diskusjonen:

Byarkitekten og Rådet for byarkitektur er to organ som støtter seg på hverandre, men de har ulike oppgaver og roller som ikke er definitivt avklart. Rådets rolle og Byarkitektens rolle må svare til hverandre.

Råd for byarkitektur er et forsøk. Etter en prøveperiode på to år skal ordningen evalueres før den eventuelt blir videreført. For at ordningen skal bli videreført er det viktig å tenke på hvilken rolle vi tar og hvordan arbeidet leses eksternt.

Rådet skal vurdere og uttale seg til saker. Rådet kan få henvendelser fra politikere, administrasjon, næringsliv eller privatpersoner. I Oslo er det plan- og bygningsetaten som i stor grad henvender seg til Rådet. Rådets medlemmer kan også velge å ta opp saker på eget initiativ. Det vil være naturlig for Byarkitekten å støtte seg til Rådet når det gjelder konkrete saker av prinsipiell betydning. Rådet skal ha en fri stemme.

Er det Rådet eller Byarkitekten som avgjør hvilke saker som skal prioriteres?



TRONDHEIM KOMMUNE

Byarkitekten har i utgangspunktet begrensede ressurser og det vil derfor være nødvendig å prioritere hvor innsatsen skal legges ned. Vi må forankre hva slags saker vi kommer til å prioritere, både for vår egen del, men også for å tydeliggjøre vår rolle overfor andre.

Henvendelser fra politisk hold bør helst komme på vegne av en komité eller annet politisk organ. Henvendelser fra enkeltpolitikere er noe som vi trolig ikke vil ha kapasitet til å besvare i lengden. Henvendelser fra privatpersoner bør vurderes med stor forsiktighet. Vi må ha faglig integritet, vi skal ikke løpe noen annens ærend.

Mange har høye forventninger til rådet og Byarkitekten. Hvis vi skal ta tak i alle aktuelle saker vil det ta all vår tid. Vi må prioritere de viktige og prinsipielle sakene. Vi må velge strategisk. Erfaring fra andre råd er at det kommer for mange små fortettingssaker - da drukner rådet.

Til sammenligning har Byantikvaren en annen rolle i forvaltningen hvor små og store henvendelser må besvares. Byarkitekten og Rådet for byarkitektur bør derimot legge seg på en helt annen linje hvor bare saker av stor og prinsipiell betydning prioriteres.

Hvis vi klarer 20-30 problemstillinger i løpet av et år er det kanskje for mye? Det viktigste er at vi er nyttige for de som spør og at vi får til å påvirke byen på en god måte. Da må vi ikke ta for mange. For å begrense pågangen kan man kanskje si at plan og bygg maks kan sende 1 sak hver. For eksempel?

Noen saker er langsgående. En del ting vil vedvare over hele toårsperioden, for eksempel campus-prosjektet. Utarbeidelsen av ny KPA vil også sammenfalle med denne perioden. Det vil påvirke arkitekturen de 10-15 neste årene, kanskje enda lenger. Her har vi en stor mulighet til å gjøre en forskjell.

Arkitekturveilederen i Bergen er koblet bevisst til Bergens KPA. På samme måte er også Trondheims eksisterende Byformveileder fra 2013 koblet til vår KPA.

En del av Rådets uttalelser bør begrunnes. Kan utredninger bestilles? Kan vi også be om at administrasjonen utreder et alternativt forslag - for eksempel. Kan vi be om at manglende informasjon hentes inn? Kan rådet lage egne skisser til løsninger?

Rådet i Oslo har jevnlig hentet inn informasjon og kompetanse fra for eksempel Byantikvar, Byplankontoret etc. For eksempel i saker som vern, gjenbruk, bærekraft etc.

Som arbeidsmetode kan Rådet gi en uttalelse som følger en sak. Den kan komme ved oppstart eller ved høring. Det er gunstig at Rådet kommer tidlig på banen.

Geografi? Hvor bør vi legge vår vekt? Hele kommunen er avgrensingen, men det kan være et nyttig spørsmål når det kommer til prioritering. Er det områder hvor Rådet/Byarkitekten bør følge spesielt godt med?

Bra med positivt fokus. Rådet bør ta hensyn og vise respekt for personene bak prosjektene vi vurderer.

Hva er det viktigste vi gjør? Hva er det som ikke forvaltes godt nok av administrasjonen?

Det er viktig at vi definerer vårt mandat og at vi formidler det. Vi må svare på forventningene.



Mandat for Byarkitekten:

- a) *Utvikle Byarkitektens rolle.*
- b) *Være rådgiver for offentlige og private aktører i viktige byutviklingssaker.*
- c) *Tilrettelegge for engasjement og debatt rundt arkitektur og byutvikling.*
- d) *Bidra til å oppnå høy kvalitet i byutviklingen.*
- e) *Lede Rådet for byarkitektur.*
- f) *Sekretariat for byggeskikkprisen i samarbeid med Byplan- og Byggesakskontoret.*
- g) *Byarkitekten skal ha en fri stemme.*

Det er kun satt av midler til én stilling som Byarkitekt. Det er avgjørende at denne stillingen benyttes til overordnet rådgiving og informasjon. Mandatet må ikke bli for omfattende så lenge Byarkitekten kun består av en person. (...)

Momenter fra diskusjonen:

Byarkitekten tar med saker til Rådet som Rådet skal uttale seg til. I mellom møtene er det Byarkitektens jobb å følge opp det som blir besluttet. Kan rådsmedlemmer representere Rådet i møter og annet? Det kan være en mulighet.

Det er naturlig at Byarkitekten kontinuerlig ber Rådet om hjelp til å vurdere egen rolle og hvordan man skal forholde seg til pågående saker. Byarkitekten kan også støtte seg til Rådet når det kommer til spørsmål om prioriteringer.

Byarkitektens rolle blir en balansegang mellom det kritiske og det oppbyggende. Skal øke bevisstheten om arkitektonisk kvalitet. Viktig å tenke på om vi har et positivt eller negativt fokus. Byarkitekten skal ikke bære debatten - men løfte den frem der den mangler. Hvordan kan Byarkitekten bidra andre måter hvis debatten allerede går?

Byarkitektens frie stemme kan virke internt i administrasjonen eller eksternt i møte med media og andre aktører.

Viktig for Byarkitekten å komme inn tidlig. En riktig inngang kan være at Byarkitekten tar del i internt samråd hvor kommunens egne fagmiljø uttaler seg til plansaker.

Byarkitekten følger opp videre

1.5 Pause



1.6 Diskusjon om mål - hva er viktig å fokusere på?

Hva ønsker vi å oppnå? Hva mener vi er god arkitektur?

Gjennomgang av Bergens arkitekturstrategi *Arkitektur+*.

Byarkitekten i Bergen har åpnet for at vi kan bruke deres arkitekturstrategi om vi vil.

Kommentarer:

Bygg og byrom er begge prioritert. Fanger helheten.

Lett forståelig. Konkret og tydelig.

Ivaretar de ikke målbare verdiene! Det er viktig!

Fungerer som et verktøy! Forklarer hvordan den er ment til å brukes.

Lurt å lene oss på det som finnes. Samtidig må vi etter hvert tilpasse oss vår egen by og vår egen byutviklingsstrategi og KPA. Vi trenger ikke finne opp kruttet på nytt, men vi må følge med i tiden og fange opp hva som skjer også på lang sikt. Hvordan forholder vi oss for eksempel til nasjonal arkitekturpolitikk?

Vi må ikke glemme det unike med vår by. Hva er det umistelige i Trondheim? Vi må ta noen runder på det. Den lave, grønne byen. Vi må bestemme oss for hvilke kvaliteter vi ikke må tulle med.

Gjennomgang av arkitekturrådet i Oslos kvalitetsmål

Oslos Råd for byarkitektur (2015-19) har kommet frem til en liste over prinsipielle og overordnede kvaliteter som har fungert som et arbeidsverktøy for både plan-, bygg- og landskapsprosjekter.

Kommentarer:

Bærekraft er et fremtredende begrep, både sosialt, miljømessig og økonomisk - men her er også helse et viktig tema som er på vei inn i diskusjonen. Det vil trolig bli en del av arkitekturstrategier framover, også i Trondheim.

Rådets mandat fastslår at våre uttalelser bør være forankret i gjeldende Byutviklingsstrategi.

Byutviklingsstrategien og Veileder for Byform og arkitektur bør presenteres ved neste møte. Arbeidet med ny KPA er også noe som tidlig bør komme på agendaen.

1.7 Eventuelt. Neste møte.

Neste møte:

Avholdes tirsdag 1.mars. På grunn av vinterferie i uke 8 sendes relevant informasjonsmateriale ut senest 15.februar. Møtested er ikke avklart. Mulighet for å holde møtet i Håndverkeren i Schultz gate avklares. Byarkitekten følger opp dette med representanter for Håndverkerforeningen.

I neste møte skal Byutviklingsstrategien presenteres. Vi inviterer Byplankontoret til å presentere.

Arbeidet med ny KPA kan også presenteres i samme møte hvis vi får til begge deler.

Veileder for Byform og arkitektur sendes ut til rådets medlemmer, men blir ikke presentert i møtet.

Første konkrete sak som diskuteres i Rådet blir Campus-utbyggingen, Delområde 1 av 5.



Habilitet:

I en by som Trondheim vil habilitet være en gjentakende problemstilling. Vi trenger en avklaring på hvor vi skal legge lista når vi vurderer habilitet. I saker hvor rådsmedlemmer har en direkte egeninteresse vil det være naturlig at de ikke deltar, men i de fleste sammenhenger er det mer nærliggende å tenke seg en ordning hvor medlemmer for eksempel har talerett, men ikke stemmerett. Rådsmedlemmer kan også ønske å erklære seg inhabile om de selv opplever en interessekonflikt. Det er uansett viktig at habilitetskonflikter er belyst som en saksopplysning, og at praksis ikke skaper tvil om habilitet.

Byarkitekten følger opp dette med kommunens jurister.

Spørsmål fra S.Wellinger: Skal man gjøre sin rolle kjent i møte med media?

For å unngå forvirring bør man ikke titulere seg som Medlem av råd for Byarkitektur uten at det er avstemt i rådet.

Arkiveringsplikt:

Innkallinger med vedlegg blir arkivert. Referater blir også arkivert.

Saker til møter sendes ut minst 1 uke i forveien.

Spørsmål fra M.Wright: Bør folk loggføre hvor mye tid de bruker?

Følges opp av Byarkitekten